C/2024/1574

5.3.2024

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Den globala kampen mellan erbjudanden – från Kinas Belt and Road-initiativ till EU:s Global Gateway: det europeiska organiserade civila samhällets vision

(yttrande på eget initiativ)

(C/2024/1574)

Föredragande: **Stefano PALMIERI**

Beslut av EESK:s plenarförsamling	25.1.2023
Rättslig grund	Artikel 52.2 i arbetsordningen
	Yttrande på eget initiativ
Ansvarig sektion	Yttre förbindelser
Antagande av sektionen	16.11.2023
Antagande vid plenarsessionen	14.12.2023
Plenarsession nr	583
Resultat av omröstningen	
(för/emot/nedlagda röster)	187/0/3

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 Europeiska ekonomiska och sociala kommittén (EESK) lovordar EU:s beslut att främja principen om unionens öppna strategiska oberoende, som syftar till att investera i spridning av demokratiska värden, höga standarder, god samhällsstyrning och öppenhet genom framgångsrika infrastrukturprojekt. I detta syfte välkomnar EESK lanseringen av Global Gateway-initiativet i slutet av 2021.

1.2 EESK konstaterar att vissa aktörer – främst Kina och Förenta staterna – har agerat snabbare än EU, som delvis sonar för svag samordning på central nivå och den därav följande svårigheten att föra en enhetlig och konkurrenskraftig investeringspolitik.

1.3 Kommittén anser att Global Gateway kommer att göra det möjligt att stärka de ekonomiska och politiska banden med unionens partnerländer och säkerställa respekten för EU:s demokratiska och sociala principer, samtidigt som EU får möjlighet att konkurrera effektivt på global nivå när det gäller att tillhandahålla infrastruktur.

1.4 EESK betonar vikten av att Global Gateway-investeringsprogrammen bygger på en konsekvensbedömning. I denna bedömning bör man inte bara beakta aspekter av strategisk geopolitisk betydelse, utan även säkerställa demokratiskt deltagande i utvecklingsinitiativen i partnerländerna och garantera projektens ekonomiska, sociala och miljömässiga hållbarhet.

1.5 EESK noterar att Global Gateways inkluderande karaktär skulle ge EU:s medlemsstater möjlighet att främja infrastruktur- och investeringsinitiativ i länder utanför EU inom ramen för Global Gateway utan att de behöver omfattas av en föregående konsekvensbedömning och direkt övervakning av EU-institutionerna om inga EU-medel har begärts. I detta sammanhang är kommittén mycket oroad över att projekt som inte uppfyller höga kvalitetsstandarder, såsom dem som anges i de EU-dokument som reglerar förfarandena för bedömning av sociala och miljömässiga konsekvenser, skulle kunna inkluderas i Global Gateway.

1.6 EESK framhåller att de behöriga europeiska organen måste sörja för detaljerad information och fullständig tillgång till Global Gateway-projekten och de berörda aktörerna.

1.7 EESK föreslår att man inrättar en enda kontaktpunkt vid EU:s representationer för att främja investeringar från den privata sektorn och involvera alla ekonomiska och sociala aktörer på regional och lokal nivå.

1.8 Kommittén påpekar att det fortfarande råder en betydande brist på tydlighet när det gäller karaktären hos Belt and Road-initiativet (BRI) och kriterierna för att projekt ska inkluderas i den officiella förteckningen. Det är därför mycket viktigt att Kina tillhandahåller noggrann och aktuell information om investeringsprogrammen med anknytning till BRI i syfte att säkerställa större öppenhet och tydlighet när det gäller detta initiativ.

1.9 EESK beklagar avsaknaden av verkligt deltagande av lokala europeiska aktörer, såsom det civila samhällets organisationer och arbetsmarknadens parter, i hela processen för utveckling, övervakning, utvärdering och genomförande av projekt som genomförs inom ramen för BRI i EU. I detta avseende skulle kommittén vilja spela en mer aktiv roll i de avgörande skedena av beslutsprocessen för utvecklingsprojekten med koppling till BRI och Global Gateway.

1.10 Kommittén anser att bristen på samordning mellan EU:s och Kinas infrastrukturprogram har lett till inkonsekvenser i konnektivitetsinfrastrukturen, och betonar risken för att BRI-investeringarna kan undergräva ägandet av nationell strategisk infrastruktur i EU.

1.11 EESK uttrycker oro beträffande bristen på samordning vad gäller EU-medlemsstaternas anslutning till BRI, riskerna för EU:s konkurrenskraft, arbetstagarnas rättigheter, penningtvätt, skuldsättning och miljöfrågor i samband med de kinesiska investeringarna i BRI-projekt.

1.12 EESK anser att det är mycket viktigt att samordningen mellan EU:s institutioner och medlemsstater när det gäller BRI förbättras för att undvika en fragmentering av förbindelserna med Kina som skulle skada EU som helhet. Det är mycket viktigt att se till att EU:s medlemsstater agerar samstämmigt gentemot Kina samt att främja effektiv kommunikation mellan EU-institutionerna och Kina.

1.13 Kommittén betonar att BRI- och Global Gateway-projekten måste respektera vissa principer och mål, bl.a. förenlighet med EU:s värden och genomförande av detaljerade konsekvensbedömningar för att säkerställa deras lämplighet.

1.14 EESK anser att **projekt som omfattas av BRI** och som genomförs inom de 27 EU-medlemsstaterna, eller som genomförs utanför EU men som involverar ekonomiska aktörer från EU:s medlemsstater (i egenskap av stödmottagare, leverantörer eller givare), och **Global Gateway-projekt** måste genomgå en **ekonomisk, finansiell, social, miljömässig och rättslig konsekvensbedömning** som visar att de är lämpliga och förenliga med EU:s värden samt de principer och mål som anges i punkt 5.1.1.

2. **Inledning**

2.1 Under de senaste åren har det globala investeringsgapet mellan höginkomstländer och lägre medelinkomstländer ökat, främst på grund av effekterna av den ”polykris” som utlösts av pandemin, den ryska invasionen av Ukraina och den senaste konflikten i Israel och Palestina.

2.1.1 Denna brist på finansiering har en negativ inverkan på den globala konnektiviteten men utgör en möjlighet för de viktigaste globala aktörerna på den globala arenan att bredda sitt geopolitiska inflytande, där infrastrukturpolitiken i dag är kärnan i denna politik.

2.2 Under det senaste årtiondet har vissa länder genomfört en strategi genom vilken mjuk makt och politiskt inflytande kan doseras genom stora investeringsprogram som riktar sig till partnerländer: Belt and Road-initiativet (BRI), som Kina lanserade 2013, Förenta staterna:s ”Partnership for Global Infrastructure and Investment” (PGII), Förenade kungarikets ”Clean Green Initiative”, Japans ”Partnership for Quality Infrastructure” samt ”India-Middle East-Europe Economic Corridor” (IMEC).

2.3 I december 2021 lanserade även EU sin egen strategi Global Gateway, både för att stödja den globala konnektiviteten och för att reagera på BRI, som under det senaste årtiondet vid flera tillfällen har satt EU:s enighet på prov.

2.3.1 Fram till åtminstone 2019 fanns det nämligen ingen enhetlig politik i de 27 EU-medlemsstaterna beträffande BRI när det gäller följande:

— **En gemensam syn på detta initiativ**, med 18 EU-medlemsstater som på egen hand undertecknat samförståndsavtal med Kina ([1]) och 20 EU-medlemsstater som anslutit sig till BRI:s huvudsakliga finansieringsinstrument – Asiatiska banken för infrastrukturinvesteringar (AIIB) ([2]) – utan att detta avtalats på förhand med EU-institutionerna.

— **De effekter som initiativet skulle kunna få både när det gäller grannskapspolitiken** (t.ex. effekterna av 14 + 1-grupperingen av länder, varav 9 EU-medlemsstater ([3]), med i synnerhet Balkan) **och i de EU-program som redan inrättats**, såsom det transeuropeiska transportnätet (TEN-T).

2.4 År 2019 ändrades EU:s strategi gentemot BRI radikalt. I det gemensamma meddelandet från kommissionen och den höga representanten för utrikes frågor och säkerhetspolitik ”EU och Kina – En strategisk hållning” ([4]) beseglas den slutliga övergången från en vision om Kina som **strategisk partner** till en differentierad ram där Kina uppfattas som **samarbetspartner, förhandlingspartner, ekonomisk konkurrent och systemrival**. Denna tidpunkt utgör en avgörande punkt i förbindelserna mellan EU och Kina, då Kina i alla avseenden börjar uppfattas främst som en systemrival som beslutsamt rör sig bort från rollen som partner. Tre mål fastställs: i) fördjupa samarbetet med Kina för att främja gemensamma intressen på global nivå, ii) främja ett mer balanserat och ömsesidigt ekonomiskt förhållande, och iii) stärka unionens politik på hemmaplan och dess industribas. Dessutom fastställs tio åtgärder som ska vidtas genom en intressant nyhet, nämligen **en enhetlig hållning som ska intas av samtliga 27 EU-medlemsstater**. Med detta dokument kräver EU att den **politik för ett enat Kina** som EU antagit ska åtföljas av en **politik för ett enat Europa** från den kinesiska sidan, utan att någon splittring uppstår inom EU.

2.5 Denna ändrade hållning från EU:s sida förstärktes under 2020–2022 av konsekvenserna av covid-19-pandemin (störningar i leveranskedjorna för varor och tjänster, beroende av leveranser av strategiska varor osv.), effekterna av Rysslands avskyvärda aggression mot Ukraina (energiberoende, inflation, stagnation, strömmar av ukrainska flyktingar) samt en rad politiska åtgärder som genomförts av Kina (motåtgärder mot EU:s sanktioner avseende mänskliga rättigheter, handelsåtgärder mot den inre marknaden och Kinas kontroversiella ståndpunkt beträffande kriget i Ukraina).

2.6 Det är i detta sammanhang som EU genom rådets slutsatser av den 29 mars 2022 främjade **principen om Europeiska unionens öppna strategiska oberoende**, med målet att uppnå en princip genom vilken unionen bekräftar det åtagande som gjordes vid toppmötet i Versailles den 10–11 mars 2022 om att ”ta ett större ansvar för vår säkerhet och vidta ytterligare beslutsamma åtgärder för att bygga upp vår europeiska suveränitet, minska vårt beroende och utforma en ny tillväxt- och investeringsmodell för 2030” genom att eftersträva ”ekonomiskt och finansiellt oberoende – samtidigt som [unionen] behåller sin öppenhet, sitt globala samarbete med likasinnade partner och sin konkurrenskraft – och skörda de potentiella frukterna av detta”.

2.7 Enligt rådets slutsatser bör även Global Gateway bidra till att EU:s öppna strategiska oberoende uppnås ”**genom att främja demokratiska värden och höga standarder, god samhällsstyrning och transparens**” samt ”**eurons användning i utvecklingsrelaterade finansiella flöden**”.

2.8 På grundval av den senaste tidens geopolitiska utveckling anser EESK, i egenskap av de europeiska civilsamhällesorganisationernas ”hus”, att en noggrann bedömning bör göras av både Global Gateway och BRI.

3. **EU:s strategi Global Gateway**

3.1 Genom Global Gateway-strategin lovar EU att mobilisera upp till 300 miljarder euro i investeringar mellan 2021 och 2027 för att förbättra den digitala infrastrukturen samt energi- och transportinfrastrukturen och stärka hälso- och sjukvårds-, utbildnings- och forskningssystemen i hela världen.

3.2 EU anser att bristande investeringar i konnektivitet kan hämma återhämtningen från den rådande krisen och beredskapen inför framtida nödsituationer (”polykris”). Bristen på infrastruktur begränsar dessutom den ekonomiska potentialen hos konnektiviteten mellan EU, Asien och andra regioner.

([1]) Bulgarien, Cypern, Estland, Grekland, Italien, Kroatien, Lettland, Litauen, Luxemburg, Malta, Polen, Portugal, Rumänien, Slovakien, Slovenien, Tjeckien, Ungern och Österrike.

([2]) Belgien, Cypern, Danmark, Finland, Frankrike, Grekland, Irland, Italien, Kroatien, Luxemburg, Malta, Nederländerna, Polen, Portugal, Rumänien, Spanien, Sverige, Tyskland, Ungern och Österrike.

([3]) Bulgarien, Estland, Grekland, Kroatien, Lettland, Litauen, Polen, Rumänien, Slovakien, Slovenien, Tjeckien och Ungern tillsammans med Albanien, Bosnien och Hercegovina, Montenegro, Nordmakedonien och Serbien.

([4]) Join(2019) 5 final.

3.3 Global Gateway har flera syften:

a) Säkra nya marknader för EU:s varor och tjänster.

b) Erbjuda ett gångbart alternativ till konkurrerande utvecklingsmodeller, såsom BRI.

c) Underlätta uppnåendet av målen om minskade koldioxidutsläpp i världen, som står i centrum för den europeiska gröna given.

d) Stödja upprätthållandet och den faktiska utvidgningen av unionens mänskorättsliga, arbetstagarrättsliga, säkerhetsrelaterade, tekniska och handelsrelaterade normer som globala standarder, i syfte att stärka EU:s ambitioner om öppet strategiskt oberoende.

3.4 Under 2022 erhöll Global Gateway ytterligare dynamik genom en rad betydande regionala investeringspaket: Global Gateway EU–Afrika från februari 2022 med löfte om att mobilisera upp till 150 miljarder euro i investeringar (med elva strategiska transportkorridorer som syftar till att underlätta mobilitet och handel inom Afrika och mellan Afrika och Europa, åtgärderna för att utveckla och stärka de regionala och kontinentala värdekedjorna i syfte att fullborda Afrikanska kontinentala frihandelsområdet samt uppförandet av bron över floden Cross vid gränsövergången Mfum-Ekok mellan Kamerun och Nigeria, som kommer att förbättra konnektiviteten mellan Västafrikanska staters ekonomiska gemenskap och Centralafrikanska staternas ekonomiska gemenskap), Global Gateway-investeringspaketet för Asean-regionen till ett värde av 10 miljarder euro och Team Europe-initiativet om hållbar konnektivitet, som sammanför EU och Asean.

3.4.1 Ytterligare ett regionalt investeringspaket, för västra Balkan, tillkännagavs i februari 2022. Kommissionen utlovade 3,2 miljarder euro i investeringar för att stödja 21 projekt inom sektorerna för transport, digital teknik, miljömässig hållbarhet och energi. Planen kommer att bidra till att överbrygga utvecklingsklyftan mellan EU och regionen och stödja den ekonomiska återhämtningen efter pandemin ([5]).

3.5 I slutet av 2022, ett år efter lanseringen av Global Gateway, hade EU anslagit över 9 miljarder euro i bidrag till viktiga investeringar i Afrika, Latinamerika, Karibien och Stillahavsområdet. EU hade också godkänt finansiella garantier på ytterligare 6,05 miljarder euro för att stödja 40 investeringsprogram i Afrika söder om Sahara, Latinamerika och Asien–Stillahavsområdet, som förväntas generera mer än 50 miljarder euro i investeringar i nyckelsektorer. Dessutom garanterades genom det avtal som undertecknades i maj 2022 mellan EFHU+ och EIB en täckning på 26,7 miljarder euro för statslån inom områden såsom ren energi och grön infrastruktur. I detta avseende har redan 34 projekt för investeringar på 7,4 miljarder euro godkänts. Slutligen har EU och de europeiska finansinstituten när det gäller västra Balkan och de södra och östra grannländerna hittills mobiliserat 14 miljarder euro av de 77 miljarder euro som planerats fram till 2027 ([6]).

3.6 Till de viktigaste projekten ([7]) inom ramen för Global Gateway, som EU:s medlemsstater gett högsta prioritet under 2023 och början av 2024, hör inrättandet av bilaterala partnerskap med resursrika länder, särskilt i Afrika söder om Sahara, Latinamerika och Karibien, i syfte att hjälpa dessa regioner att främja investeringar längs värdekedjorna för kritiska råvaror. Partnerländerna kommer sedan att få stöd för att utveckla regionala värdekedjor, diversifiera sina ekonomier och skapa lokalt mervärde.

3.7 *En bedömning av Global Gateway*

3.7.1 EESK välkomnar lanseringen av Global Gateway, och hoppas att denna strategi kommer att bidra till att säkerställa konsolideringen av ett öppet strategiskt oberoende för EU. EESK anser att detta kommer att göra det möjligt att stärka de ekonomiska och politiska banden med partnerländerna samt se till att unionens demokratiska och sociala principer upprätthålls och att EU kan konkurrera effektivt, främst med Kina och Förenta staterna, om tillhandahållande av infrastruktur på global nivå.

3.7.2 I den rådande situationen anser EESK att Global Gateway kan axla rollen som ett verktyg för politisk, ekonomisk och säkerhetsrelaterad stabilisering i de länder som omedelbart gränsar till unionen och stärka EU:s geopolitiska ställning, när det gäller både att ta itu med de bakomliggande orsakerna till migration till Europa och att mildra politiska, ekonomiska, sociala och miljömässiga risker.

([5]) https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sv/ip_22_1362.
([6]) https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/sv/ip_22_7656.
([7]) https://www.politico.eu/article/eu-sets-outs-projects-to-make-global-gateway-visible-on-the-ground/.

3.7.3 Kommittén är medveten om att initiativet är en möjlighet att förbättra effektiviteten och samstämmigheten i EU:s investerings- och konnektivitetspolitik, men hyser tvivel beträffande den verkliga möjligheten att mobilisera nödvändig finansiering ([8]). Det är oklart hur stor del av de utlovade investeringarna som faktiskt kommer att förverkligas. Nästan hälften av de 300 miljarder euro som kommissionen vill mobilisera bör katalyseras av den privata sektorn. I december 2022, ett år efter initiativets officiella lansering, verkade det som om den privata sektorns deltagande fortfarande var marginellt eller på sin höjd på väg att fastställas ([9]).

3.7.4 EESK anser att Global Gateway-initiativet, som främst är inriktat på att begränsa riskerna för skuldstress i partnerländerna, verkar erbjuda en mer tillförlitlig möjlighet till utveckling av global infrastruktur än andra alternativ, såsom BRI. EU:s finansieringsmodell är en blandning av bidrag, subventionerade lån och garantier som syftar till att stimulera investeringar från den privata sektorn, medan BRI främst är inriktat på lån. För att Global Gateway ska kunna bli konkurrenskraftigt gentemot tredje parts investeringsinitiativ betonar EESK vikten av att göra de administrativa förfarandena för tilldelning av medel mer tillgängliga och se till att förfarandena i samband med de nödvändiga bedömningarna av de ekonomiska, sociala och miljömässiga konsekvenserna genomförs i tid och på lämpligt sätt för att säkerställa deras effektivitet och ändamålsenlighet för de berörda aktörerna.

3.7.5 EESK anser att Global Gateway bör säkerställa en större strategisk samordning mellan EU:s medel och dem som tillhandahålls av EU:s 27 medlemsstater. En sådan strategisk samordning har hittills saknats helt och måste organiseras och samordnas av unionen själv när det gäller vissa av EU:s strategiska mål ([10]).

3.7.5.1 EESK beklagar att den information (t.ex. om rådets sammansättning) som lämnades vid det första mötet i Global Gateway-rådet den 11 december 2022 var otillräcklig, både kvantitativt och kvalitativt.

3.8 Kommittén är villig att anordna regelbundna möten mellan Global Gateway-rådet och det civila samhällets organisationer och arbetsmarknadens parter för att säkerställa ett konstant informationsflöde till lokala aktörer som är intresserade av initiativet och för att bedöma och lyfta fram Global Gateways strategiska karaktär.

3.8.1 EESK upprepar att Global Gateway-investeringsprogrammen måste bygga på en konsekvensbedömning som inte bara belyser geopolitiska strategiska överväganden, utan också säkerställer demokratiskt egenansvar för utvecklingsinitiativ i partnerländerna samt projektens ekonomiska, sociala och miljömässiga hållbarhet. Kommittén påpekar att medan det för investeringsprojekt som finansieras av EIB är säkert att de omfattas av en bedömning av de ekonomiska, sociala och miljömässiga konsekvenserna samt efterföljande övervakning, kvarstår det reservationer beträffande investeringsprojekt som finansieras med andra EU-medel, till följd av bristande klarhet beträffande villkoren för konsekvensbedömning, kontroll och genomförande av åtgärder för respektive projekt.

3.8.1.1 En annan källa till osäkerhet är Global Gateways mycket inkluderande karaktär, som skulle ge EU:s medlemsstater möjlighet att främja infrastruktur- och investeringsinitiativ som finansieras unilateralt eller bilateralt utan direkt övervakning av EU-institutionerna om inga EU-medel har begärts. Av detta skäl befarar kommittén att även projekt som inte är i linje med EU:s ekonomiska, sociala och miljömässiga normer kan ingå i initiativet och därmed inte genomgår en lämplig ekonomisk, social och miljömässig konsekvensbedömning.

3.8.1.2 EESK anser därför att man för varje projekt måste sörja för en konsekvensbedömning där det demokratiska egenansvaret och den finansiella hållbarheten både för EU och för de berörda länderna beaktas för att säkerställa bidraget till

— begränsningen av klimatförändringarna,

— miljöskyddet,

— upprätthållandet av de mänskliga rättigheterna och arbetstagarnas rättigheter, och

— EU:s konkurrenskraft.

3.9 För att säkerställa den nödvändiga transparensen i Global Gateway-initiativet anser EESK att alla Global Gateway-projekt bör registreras på initiativets portal med all nödvändig information om både investeringsprojekten – inbegripet den ekonomiska, sociala och miljömässiga konsekvensbedömningen av dem – och de statliga och icke-statliga aktörer som deltar i projekten.

([8]) https://www.europarl.europa.eu/thinktank/sv/document/EPRS_BRI(2023)739296.
([9]) https://foreignpolicy.com/2023/01/10/europe-china-eu-global-gateway-bri-economic-development/.
([10]) https://www.bruegel.org/blog-post/global-gateway-real-step-towards-stronger-europe-world.

3.9.1 Kommittén välkomnar inrättandet av Team Europe-partnerskapsportalen, som är kopplad till Global Gateway-initiativet, men anser att det finns potential för ett bättre genomförande.

3.10 EESK anser att EU-institutionerna och medlemsstaterna måste sörja för ändamålsenlig information och kommunikation om de möjligheter som Global Gateway-initiativet kan erbjuda regionala och lokala statliga och icke-statliga aktörer genom att inrätta en enda kontaktpunkt vid EU:s representationer och därmed underlätta investeringar från EU:s privata sektor och deltagande av alla potentiella ekonomiska och sociala aktörer, såväl offentliga som privata.

4. **Belt and Road-initiativet**

4.1 Sedan 2013 har BRI kanaliserat ca 962 miljarder US-dollar till uppförande av infrastruktur (573 miljarder) och icke-finansiella investeringar (389 miljarder) i hela världen ([11]).

4.2 Till de uttalade målen med BRI hör att samordna utvecklingsstrategier och öka förbindelserna mellan de deltagande länderna genom att infrastruktur, såsom järnvägar, motorvägar, hamnar och rörledningar, uppförs och handel, finansiella utbyten och utbyten mellan personer främjas. BRI omfattar mer än 200 samarbetsdokument som undertecknats med 151 länder och 32 internationella organisationer.

4.3 Genom uppförande av infrastruktur i andra länder uppfyller BRI ett flertal mål:

a) Stödja export (17,1 % av BNP 2022) och säkerställa absorption av överproduktion från den kinesiska tillverkningsindustrin som inte absorberats av den inhemska efterfrågan inom sektorer såsom järn och stål, aluminium, cement, kol, glas och papper.

b) Ge de västra regionerna (som befinner sig långt från sjöfartsleder, såsom Yunnan och Xinjiang) bättre tillgång till kommunikationsvägar och internationell handel genom att transportinfrastruktur uppförs i Centralasien och Sydostasien.

c) Öka Kinas globala inflytande och, genom Asiatiska banken för infrastrukturinvesteringar, utmana den dominerande roll som institutioner såsom Världsbanken och Asiatiska utvecklingsbanken spelar i syfte att uppnå en allmän reform av systemet.

d) Genom att främja Kinas handel och investeringar utomlands kan BRI vara ett viktigt verktyg för att stärka den kinesiska valutans, renminbins, roll som internationell valuta.

e) Uppförandet av ny logistikinfrastruktur skulle kunna ge Kina möjlighet att få en del av sin energiförsörjning från andra kanaler än rutten genom Malackasundet, där 80 % av den kinesiska oljeimporten uppskattas passera.

4.4 Under de senaste åren har BRI avmattats när det gäller både antalet nya projekt och värdet på de avtal som undertecknats. Under 2022 ingick Kina 5 514 nya avtal (743 färre än 2021) till ett värde av 130 miljarder US-dollar (– 3,3 %) ([12]). Det är troligt att denna avmattning beror på faktorer såsom större försiktighet hos kinesiska utvecklare och investerare när det gäller genomförbarhet hos och ekonomisk avkastning på investeringar och en lägre vilja hos partnerländerna att ådra sig nya skulder för att finansiera BRI-relaterade projekt.

4.4.1 Flera partnerländer har funnit byggbrister i den infrastruktur som finansierats inom ramen för BRI, vilket har väckt tvivel beträffande kvaliteten på de projekt som planeras inom ramen för initiativet ([13]). Samtidigt har vissa projekt avbrutits eller ställts in på grund av oro för överskuldsättning, alltför höga priser och korruption ([14]). Dessutom har genomförandet av vissa projekt i hög grad bidragit till finansiell instabilitet i vissa partnerländer. I fallet med Montenegro, vars statsskuld till 25 % innehas av Kina, betraktas ofta de skulder som uppkommit för att finansiera infrastrukturprojekt kopplade till BRI som den utlösande faktorn för landets ohållbara skuldsättning ([15]).

4.4.2 Initiativet har kritiserats för bristen på insyn i projektens miljönormer ([16]). Dessutom har kinesiska företag som deltar i genomförandet av projekt ofta föredragit kinesisk arbetskraft (för att kringgå nationella bestämmelser om arbetsrätt och hälsa och säkerhet på arbetsplatsen) framför lokal arbetskraft, vilket har hindrat partnerländerna från att dra nytta av projekt för att sysselsätta en del av sin arbetskraft och dra nytta av kompetensöverföring.

([11]) https://www.aei.org/china-global-investment-tracker/.
([12]) http://fec.mofcom.gov.cn/article/fwydyl/tjsj/202302/20230203384457.shtml.
([13]) https://www.wsj.com/amp/articles/china-global-mega-projects-infrastructure-falling-apart-11674166180.
([14]) https://www.businessinsider.com/china-spends-twice-us-but-belt-road-initiative-losing-steam-2021-9?r=US&IR=T.
([15]) https://thediplomat.com/2020/09/will-montenegros-new-government-bring-a-new-china-strategy/.
([16]) https://www.iai.it/en/pubblicazioni/how-green-chinas-belt-and-road-initiative.

4.4.3 Under det tredje Belt and Road Forum for International Cooperation i oktober 2023 upprepades att BRI, även om det har utvecklats, fortfarande är av avgörande betydelse för Kinas globala strategi. Under de kommande åren kommer BRI att inriktas på åtta centrala mål för att främja tillväxt av hög kvalitet ([17]). Dessa omfattar i) utbyggnad av China-Europe Railway Express, ii) deltagande i den transkaspiska korridoren, iii) nya BRI-handelszoner, iv) ökad tillgång till utländska investeringar, v) finansiering av innovativa projekt, vi) hållbar utveckling, vii) utbildning samt kulturellt och vetenskapligt utbyte, och viii) främjande av integritet och förstärkning av BRI-institutionerna.

4.4.3.1 Under forumet bekräftades också Kinas åtagande om att i större utsträckning öppna marknaden för utländska företag och utlovades över 100 miljarder US-dollar i ny finansiering för tillväxtekonomier, med särskilt fokus på kinesiska utvecklingsbanker och Silk Road Fund, med betoning på syd–syd-samarbete som ett sätt att stärka banden med utvecklingsländerna och uppväga det västliga inflytandet ([18]).

4.5 *En bedömning av Belt and Road-initiativet*

4.5.1 Trots att tio år har gått sedan BRI lanserades anser EESK att det råder en betydande brist på klarhet om initiativets karaktär och följaktligen om kriterierna för att ett projekt ska tas upp i den officiella förteckningen över BRI-projekt. Av öppenhets- och tydlighetsskäl anser kommittén därför att Kina bör tillhandahålla exakt och aktuell information om investeringsprogrammen inom ramen för detta initiativ.

4.5.2 EESK beklagar att lanseringen av BRI, både inom EU och i närliggande länder utanför EU, har lett till bristande samordning mellan EU:s och Kinas infrastrukturprogram, vilket har skapat inkonsekvenser i konnektivitetsinfrastrukturen. Kommittén påpekar också att BRI-investeringarna skulle kunna försvaga ägandet av strategisk nationell infrastruktur i EU:s medlemsstater.

4.5.3 EESK pekar på en total brist på ömsesidighet i de ekonomiska förbindelserna mellan EU och Kina, till stor nackdel för EU-företag.

4.5.4 Kommittén är djupt oroad över att enskilda EU-medlemsstaters undertecknande av samförståndsavtal, utan någon form av samordning från EU-institutionernas sida, skulle kunna undergräva EU:s enighet. EESK upprepar också att samarbetsramen ”14 + 1”, där nio EU-medlemsstater är medlemmar, kan medföra vissa risker för EU:s sammanhållning.

4.5.5 EESK anser att BRI-projekten, om de inte bedöms noggrant, skulle kunna skada EU:s långsiktiga konkurrenskraft till följd av påtvingad tekniköverföring till Kina.

4.5.6 Kommittén beklagar att kinesiska företag som investerar i BRI-projekt i EU:s regioner inte garanterar respekt för de sociala rättigheterna och arbetstagarnas rättigheter.

4.5.7 EESK noterar att i den mån som kinesiska investeringar i BRI-projekt inte är förenliga med EU:s finansiella bestämmelser riskerar de att skapa möjligheter till penningtvätt från kriminella organisationers sida.

4.5.8 Kommittén framhåller den oroande överskuldsättningen i länder utanför EU och den därav följande förlusten av strategiska garantier. Det är vad som har skett i länder utanför EU såsom Pakistan, Tadzjikistan, Kirgizistan, Sri Lanka, Maldiverna och ett kandidatland till EU: Montenegro.

4.5.9 EESK beklagar att kinesiska företag som deltar i BRI-programmen inte efterlever EU:s miljönormer och fortsätter att finansiera och genomföra projekt som är oförenliga med den europeiska gröna given.

4.5.10 Kommittén konstaterar att BRI endast har fyllt ett tomrum som vårdslöst lämnades i EU:s och dess medlemsstaters ”undervärderingar” under 2010-talet. Även om EU 2007 genom strategin för Centralasien fastställt de strategiska prioriteringarna för sammanlänkning av transport- och energinäten, är det först genom BRI som ett betydande investeringsflöde riktats mot detta område och andra områden (Balkan, hamnar i Medelhavsområdet och vid Atlanten, Afrika, Sydostasien osv.). I detta sammanhang har de investeringar som gjorts av kinesiska företag säkerligen förbättrat sammankopplingen av infrastruktur i dessa områden och de strategiskt viktiga intermodala knutpunkterna.

([17]) https://www.chinadaily.com.cn/a/202310/18/WS652f416ca31090682a5e92d2.html.
([18]) http://www.beltandroadforum.org/english/.

4.5.11 EESK noterar att EU har finansierat projekt inom ramen för BRI antingen direkt (t.ex. Pelješac-bron i Kroatien) eller indirekt (genom Europeiska banken för återuppbyggnad och utveckling, Europeiska investeringsbanken och Europeiska investeringsfonden), utan att säkerställa nödvändig samordning eller åtminstone efterlevnad av miljönormer, sociala normer osv ([19]).

4.5.12 EESK anser att det behövs en ram för ökad samordning mellan EU-institutionerna och de 27 medlemsstaterna vad gäller BRI. Det är inte önskvärt att banden med Kina anförtros 27 bilaterala förbindelser eller förvaltas genom enskilda samförståndsavtal eller samarbetsramar, såsom 14 + 1. I ett sådant sammanhang tenderar de rådande styrkeförhållandena mellan de 27 EU-medlemsstaterna, även om de i slutändan kan gynna vissa stater, i allmänhet att gagna endast Kina och utgöra en systemrisk för EU som helhet. Det är således mycket viktigt att se till att EU:s medlemsstater agerar samstämmigt gentemot Kina samt att främja effektiv kommunikation mellan EU-institutionerna och Kina.

4.5.13 Kommittén hyser av miljö- och säkerhetsskäl djup oro över Kinas avsikt att använda den arktiska rutten som Nordsjörutt inom BRI för att minska sjöfartsflödena genom Malackasundet.

4.5.14 EESK beklagar att man inom BRI inte planerar för ett verkligt deltagande av lokala aktörer (det civila samhällets organisationer och arbetsmarknadens parter) i utformningen, övervakningen, utvärderingen och genomförandet av projekt, vilket innebär att det saknas ett viktigt moment för att dela dessa projekt med de lokala aktörer som projekten främst riktar sig till.

5. **För en gemensam strategi för EU:s Global Gateway och Belt and Road-initiativet**

5.1 EESK hoppas att man så snart som möjligt skapar förutsättningar för komplementaritet mellan Global Gateway, BRI och PGII, vilket skulle utgöra ett tecken på avspänning i de globala förbindelserna.

5.1.1 EESK anser att **projekt som omfattas av BRI och som genomförs inom de 27 EU-medlemsstaterna, eller som genomförs utanför EU men som involverar ekonomiska aktörer från EU:s medlemsstater** (i egenskap av stödmottagare, leverantörer eller givare), **samt Global Gateway-projekt måste**

— **främja följande principer**:

  — Fred och säkerhet.

  — EU:s värden enligt fördragen.

  — De mänskliga rättigheterna enligt FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna (1948).

  — Bestämmelserna i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna ([20]).

  — Efterlevnaden av de grundläggande ILO-konventionerna. Kina har ratificerat sex av de nio grundläggande konventionerna. Man måste ännu ratificera konventionerna om föreningsfrihet och skydd för organisationsrätten, 1948 (nr 87), om organisationsrätten och den kollektiva förhandlingsrätten, 1949 (nr 98), samt om ett ramverk för att främja arbetsmiljö, 2006 (nr 187).

— **Projekten måste bidra till att följande mål uppnås**:

  — FN:s mål för hållbar utveckling.

  — Den dubbla gröna och digitala omställningen.

  — Den europeiska pelaren för sociala rättigheter.

  — EU:s öppna strategiska oberoende.

  — Europeiskt ägande av EU:s strategiska infrastruktur och produktion.

  — EU:s konkurrenskraft.

  — Lika villkor och rättvis konkurrens.

  — Kampen mot skatteundandragande och penningtvätt.

([19]) Europeiska revisionsrätten (2020), ”EU:s åtgärder med anledning av Kinas statligt styrda investeringsstrategi”, översikt nr 03/2020.
([20]) EUT C 326, 26.10.2012, s. 391.

På grundval av dessa principer och mål kommer BRI-projekt, liksom Global Gateway-projekt, därför att behöva genomgå en ekonomisk, finansiell, social, miljömässig och rättslig konsekvensbedömning för att visa att de är lämpliga och förenliga med EU:s värden samt de principer och mål som anges ovan i denna punkt.

5.1.1.1 Konsekvensbedömningen bör inom rimliga tidsfrister genomföras

— **när det gäller BRI: gemensamt av EU och av de medlemsstater som deltar i BRI-projektet,**

— **när det gäller Global Gateway: av EU och av de länder utanför EU som deltar i Global Gateway-projektet,**

innan dessa projekt får inledas inom EU eller involvera ekonomiska aktörer från EU (när det gäller BRI) eller i länder utanför EU när det gäller Global Gateway.

5.2 Kommittén är villig att och ber att få anordna regelbundna möten inom rundabordskonferensen EU–Kina för att diskutera BRI och Global Gateway med företrädare för det civila samhällets organisationer och arbetsmarknadens parter, i syfte att lyfta fram de möjligheter och utmaningar som de båda programmen medför samt möjliga lösningar i detta avseende.

Bryssel den 14 december 2023.

Oliver RÖPKE

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs ordförande